

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 666/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. novembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť V. Y., naposledy B., zastúpeného spoločnosťou K., B. B., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. J. B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tos 88/2013-963 z 11. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Y. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. augusta 2013 doručená sťažnosť V. Y. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 88/2013-963 z 11. júna 2013.

Sťažovateľ sťažnosť zdôvodnil tým, že Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) v trestnej veci č. k. 2 T 5/2013-955 zo 16. mája 2013 pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. f) Trestného zákona spáchaného formou účasti ako organizátor podľa § 10 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 10/1999 Z. z. zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3 Tos 88/2013-963 z 11. júna 2013 tak, že sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v platnom znení (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

Sťažovateľ ďalej svoju sťažnosť odôvodnil takto:

«Mám za to, že napadnutým uznesením Krajský súd v Trnave porušil moje práva podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva chránené čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Taktiež neboli pri rozhodovaní dodržané ustanovenia § 72 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku, § 76 ods. 1 Trestného poriadku, § 79 ods. 2 Trestného poriadku, čím zjavne došlo k porušeniu čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR. Napadnuté uznesenie Krajského súdu Trnava napriek svojim 4 stranám neobsahuje k otázke posúdenia mojej sťažnosti proti rozhodnutiu Okresného súdu Trnava 2T 5/2013 - 955 viac ako jednu vetu, v ktorej Krajský súd Trnava uvádza, že: „... s dôvodmi súdu I. stupňa sa stotožňuje a je tiež toho názoru, že dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku aj naďalej trvajú.“ Zvyšný obsah rozhodnutia sa dôvodmi mojej sťažnosti vôbec nezaoberá. Síce ich čiastočne konštatuje, ale žiadnym spôsobom na ne nereaguje, neobsahuje konkrétne dôvody väzby, a to ani formálne ani skutkové. Odkazuje len na rozhodnutie súdu prvého stupňa. Takto koncipované rozhodnutie nespĺňa atribúty zákonného rozhodnutia o väzbe. V danom prípade sa jedná o rozhodnutie o väzbe, ktoré je nanajvýš arbitrárne, nie je preskúmateľné, nespĺňa zákonné náležitosti podľa § 176 ods. 2 a § 72 ods. 2 Trestného poriadku, neuvádza žiadne konkrétne skutočnosti, a preto je ako také nezákonné a nepreskúmateľné. ...

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že rozhodnutím Krajského súdu v Trnave zo dňa 11.06.2013 č. k.: 5Tos 18/2013-963 boli vážnym spôsobom porušené moje práva podľa odseku 1 čl. 127 Ústavy SR. ...

... žiadam o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré bude zohľadňovať nezákonný a účelový postup OČTK a súdov pri mojom väzobnom stíhaní.»

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza, že „... v postupe a uznesení krajského súdu č. k. 3 Tos 88/2013-963 z 11. júna 2013 vidí porušenie aj týchto práv:

„... Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý stanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán;

e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na

konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 5 ods. 5 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie... “.

Základná námietka sťažovateľa spočívala v tvrdení, že v napadnutom uznesení nie je ani zmienka o tom, či väzba v jeho prípade ešte stále trvá nevyhnutnú dobu, a ak áno, z akých dôvodov možno väzbu s prihliadnutím na predchádzajúce kumulatívne väzby, ktoré spolu trvajú už viac ako 11 rokov, v tomto konkrétnom prípade ešte stále považovať za väzbu trvajúcu nevyhnutnú dobu. Taktiež podľa sťažovateľa konajúci súd neskúmal, tak ako to ukladá zákon, či dôvody sťažovateľovej väzby aj naďalej trvajú, t. j. či je ešte stále daný reálne existujúci a preukázateľný dôvod útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné

návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Vo väzobných veciach platí, že skúmanie dôvodov väzby a primeranosti lehoty väzby prináleží predovšetkým všeobecným súdom. Pre ten účel im patrí skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe. Predovšetkým na základe dôvodov uvedených v týchto rozhodnutiach (prípadne aj na základe nesporných skutočností uvedených obvineným v žiadostiach) ústavný súd zisťuje či boli, alebo neboli porušené označené články ústavy a dohovoru (*mutatis mutandis* Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

Ústavný súd taktiež vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým patrí interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje iba na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, pričom nesmie ísť o takú interpretáciu a aplikáciu právnych noriem, ktorá by bola arbitrárna alebo zjavne neopodstatnená (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 228/05).

Podľa názoru ústavného súdu z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, v čom tento súd videl dôvodnosť sťažovateľovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Krajský súd existenciu daného zákonného dôvodu odôvodnil aj skutkovými okolnosťami, a to poukázaním na osobu sťažovateľa, ktorý nemá na území Slovenskej republiky trvalý ani prechodný pobyt, je proti nemu vedené aj ďalšie trestné stíhanie za obzvlášť závažnú trestnú činnosť, ako aj poukázaním na charakter spáchanej trestnej činnosti, resp. na výšku hroziaceho trestu.

Keďže úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd, nemôže zasahovať do ich skutkových a právnych záverov, ak ich z danej perspektívy možno pokladať za udržateľné. A práve aj v tomto smere sa rozhodnutie krajského súdu z hľadiska sťažovateľovej námietky o nedostatočnej odôvodnenosti jeho ďalšieho ponechania vo väzbe javí ako akceptovateľné.

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (Morsink v. Holandsko z 11. mája 2004).

Podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest.

Ústavný súd nezistil taký extrémny výklad ustanovení citovaných v označenom rozhodnutí krajského súdu a ich uplatnenie vo veci sťažovateľa, ktorý by mohol vyvolať účinky s ústavou nezlučiteľné. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňoval, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti, arbitrárnosti názoru alebo svojvôli krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Navyše, ústavnému súdu je známa skutočnosť, že sťažovateľ bol po jeho náleze sp. zn. I. ÚS 47/2013 z väzby 17. septembra 2013 prepustený a následne vyhostený na Ukrajinu, čím stratil účinnosť jeho návrh v tomto štádiu konania pred ústavným súdom.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti sťažovateľa, a preto ju odmietol už na predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2013